

ACADEMIE VOOR WETENSCHAPPEN,
LETTEREN EN SCHONE KUNSTEN VAN
BELGIË, Koninklijke (KAWLSKB), opgericht bij

Koninklijk Besluit van 18 maart 1938 als Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren, en Schone Kunsten van België.

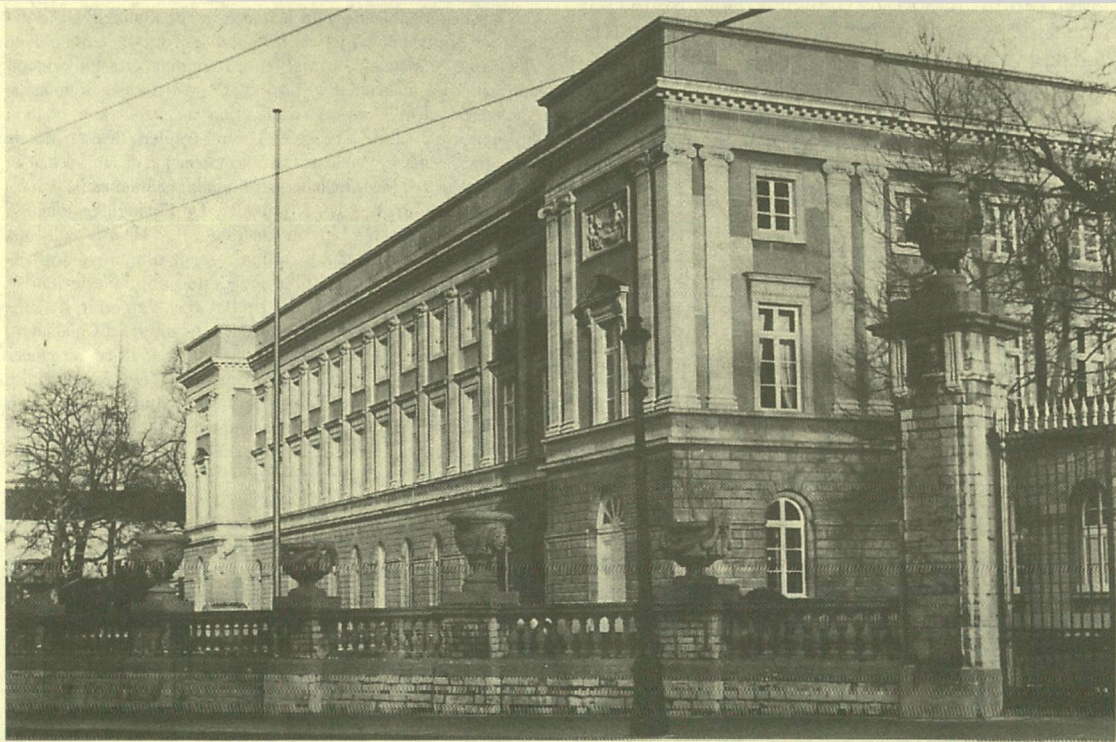
De Academie moest de Vlaamse tegenhanger van de Académie royale de Belgique worden en opereerde geheel autonoom van deze instelling. De wet van 1 juli 1971 schrapt 'Vlaamse' in de officiële benaming, om aan te geven dat er in België twee volwaardige nationale academiën naast elkaar bestaan.

De belofte voor een eigen Vlaams academiewezen, kaderend binnen de eis om cultuurautonomie, werd reeds in juni 1936 in het regeringsprogramma opgenomen. Het duurde tot 1938 voor dit na moeizame onderhandelingen gerealiseerd werd. Vooral de Commissie binnen de Gentse Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde (later de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde-KANTL) en de Vereniging voor Wetenschap pleitten voor een volledig autonome Vlaamse academie. De Académie royale daarentegen verzette zich heftig tegen een splitsing van haar instelling. Het voorstel tot oprichting van de Academie dat de regering met Julius Hoste (jr.) als minister van openbaar onderwijs in maart 1938 tot de koning richtte, vroeg dan ook om de inrichting van een aparte en volledig autonome Vlaamse instelling. De oprichting van deze onafhankelijke Vlaamse academie betekende samen met de verne-

derlandsing van de universiteiten een belangrijke stap naar Nederlandstalige wetenschapsbeoefening.

Volgens de statuten was de Academie een raadgevend lichaam voor de regering. Ze moest de wetenschappers verenigen en wetenschappelijke en artistieke bedrijvigheid bevorderen. Van de mogelijkheid tot advies zou door de regering echter weinig gebruikgemaakt worden. Sinds de **staatshervorming** valt de Academie trouwens onder de voogdij van de **Vlaamse Regering**.

De Academie werd onderverdeeld in drie klassen: de klasse der wetenschappen (natuurkundige en toegepaste wetenschappen), de klasse der letteren (de geesteswetenschappen) en morele en staatkundige wetenschappen en de klasse der schone kunsten (met hierin ook de kunstgeschiedenis en -kritiek). De geneeskunde en Nederlandse taal- en letterkunde vallen onder de bevoegdheid van respectievelijk de Koninklijke **Academie voor Geneeskunde van België** (KAGB) en de KANTL. Om voeling met de ruimere Vlaamse gemeenschap te houden worden de klassenvergaderingen vaak gehouden in universiteiten, wetenschappelijke instellingen, kunstenaarsateliers enzovoort. Hieruit worden diverse publicaties gedistilleerd in de vorm van mededelingen, verhandelingen, verslagen en voorstellen, muziek- en speciale uitgaven en jaarboeken. Sinds 1981 worden de mededelingen per

Het in 1976 gerenoveerde Paleis der Academiën waar niet alleen de KAWLSKB en de KAGB, maar ook de Franstalige tegenhangers gevestigd zijn. (AMVC)

klasse uitgegeven onder de titel *Academiae Analecta*. De Academie geeft tevens, samen met de KANTL en met de KAGB, het *Nationaal Biografisch Woordenboek* (NBW) uit.

De Academie overkoepelt ook vaste commissies, die naast het fondsenbeheer en toekenning van prijzen instaan voor de bevordering van wetenschapsgeschiedenis en -filosofie.

De Academie zetelt in enkele belangrijke nationale wetenschappelijke comités van de Internationale Academische Unie en werkt samen met het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek. Zelf organiseert ze internationale wetenschappelijke en kunsthistorische symposia en colloquia, waarvan zij de *Handelingen* publiceert. Anderzijds zendt de Academie leden uit om op buitenlandse congressen referaten te houden en organiseert ze tentoonstellingen en soms ook concerten.

In 1982 pleitte professor Gerard Verbeke, de toenmalige vaste secretaris, voor meer financiële armslag voor langlopende projecten (zoals het NBW), samenwerking met mensen van buiten de Academie, organisatie van wetenschappelijke colloquia en samenwerking met de KAGB en de KANTL. Volgens Verbeke heeft de Academie ook een belangrijke sociale opdracht; ze moet een denkcentrum zijn waar geleerden uit verschillende disciplines elkaar ontmoeten. Met het oog op de internationalisering van de wetenschap engageert de Academie zich steeds meer in de wetenschapsbeoefening in de Engelse taal. De Academie is aangesloten bij de Union académique internationale en de International Council of Scientific Unions.

WERKEN: *Mededelingen van de KAWLSKB* (1939-); *Jaarboek van de KAWLSKB* (1939-); *Verhandelingen* (1941-); *Verslagen en voorstellen* (1950-).

LITERATUUR: J. Verhaeghe, *De oprichting van de Vlaamse wetenschappelijke academies* (1936-1939), KUL, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1981; - G. Verbeke (e.a.), *De weg naar eigen academiën 1772-1938. Acta van het colloquium der Koninklijke Academiën van België*, 18-20 november 1982.

NICO WOUTERS